

Jakich podatków dochodowych oczekują Polacy?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

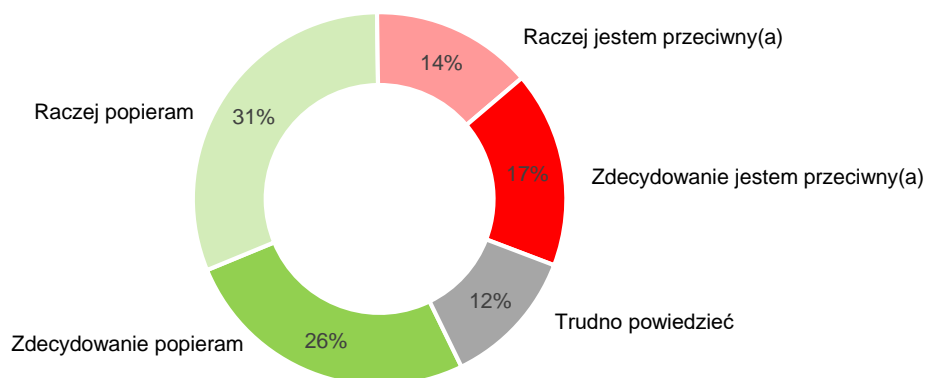
W maju, zanim jeszcze rząd przedstawił szczegóły dodatkowego opodatkowania najlepiej zarabiających, zapytaliśmy badanych o ogólne nastawienie do tego typu rozwiązania¹. Interesowały nas również oczekiwania Polaków dotyczące wysokości podatków od dochodów osobistych – jak, w odczuciu respondentów, powinny się one kształtować w zależności od uzyskiwanych zarobków.

STOSUNEK DO DANINY SOLIDARNOŚCIOWEJ

Za dodatkowym opodatkowaniem nie więcej niż 5% osób o najwyższych dochodach opowiada się ponad połowa badanych (57%), przeciwni temu stanowią prawie jedną trzecią (31%).

CBOS

RYS. 1. Rząd zapowiada wprowadzenie nowego podatku tzw. daniny solidarnościowej, którą płaciłoby nie więcej niż 5% osób o najwyższych dochodach. Co Pan(i) sądzi o tej propozycji?

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (336) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 10–17 maja 2018 roku na liczącej 1121 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wprowadzenie dodatkowego podatku częściej niż pozostali popierają badani z gospodarstw domowych o niższych dochodach *per capita* (65% z gospodarstw o dochodach na osobę nieprzekraczających 1300 zł), mieszkańcy wsi (61%) oraz ankietowani z wykształceniem zasadniczym zawodowym (66%). Istotne znaczenie w tym kontekście odgrywają poglądy polityczne i preferencje partyjne. Ponadprzeciętnie często za dodatkowym opodatkowaniem najlepiej zarabiających opowiadają się respondenci identyfikujący się z prawicą (61%) oraz potencjalni wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (74%).

Z kolei przeciwnicy tego rozwiązania rekrutują się najczęściej spośród osób z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 2500 zł (55%), mieszkańców największych, ponadpółmilionowych miast (52%), absolwentów wyższych uczelni (47%), a uwzględniając poglądy polityczne – spośród badanych utożsamiających się z lewicą (46%) oraz wyborców Platformy Obywatelskiej (53%) i Sojuszu Lewicy Demokratycznej (52%).

TABELA 1

Potencjalne elektoraty*	Rząd zapowiada wprowadzenie nowego podatku tzw. daniny solidarnościowej, którą płaciłoby nie więcej niż 5% osób o najwyższych dochodach. Co Pan(i) sądzi o tej propozycji?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	74	16	10
Platforma Obywatelska RP	43	53	5
Sojusz Lewicy Demokratycznej	44	52	4
Polskie Stronnictwo Ludowe**	49	29	23
Kukiz'15	42	44	14
Nowoczesna**	63	37	0

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Wyniki dotyczące wyborców tych ugrupowań należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w próbie

POSTULATY DOTYCZĄCE WYSOKOŚCI PODATKÓW

Zapytaliśmy badanych o oczekiwania związane z wysokością podatków dochodowych – na jakim poziomie, ich zdaniem, powinny się one kształtować w zależności od osiągniętych zarobków. W poniższej tabeli zestawiliśmy kwoty podatków, jakie – według ankietowanych – powinny być płacone miesięcznie od przykładowych zarobków brutto, z kwotami według obowiązującego obecnie systemu podatkowego. Przy obliczeniach przyjęto założenia, że podatnik jest zatrudniony na umowę o pracę, rozlicza się samodzielnie, koszty uzyskania jego przychodu wynoszą miesięcznie 111,25 zł oraz że nie korzysta z żadnych ulg i odliczeń.

TABELA 2

Zarobki miesięczne brutto	Średnie miesięczne podatki według obowiązującego obecnie systemu podatkowego (z uwzględnieniem składek na ubezpieczenie zdrowotne)*	Średnie miesięczne podatki według propozycji ankietowanych
500 zł	11,27 zł	4,19 zł
2 000 zł	266,32 zł	95,89 zł
5 000 zł	764,31 zł	510,13 zł
10 000 zł	1697,86 zł	1313,6 zł
25 000 zł	6640,31 zł	3845,93 zł

*Obliczone dla zatrudnionych na umowę o pracę, rozliczających się samodzielnie, niekorzystających z ulg i odliczeń, przy założeniu kosztów uzyskania przychodu w wysokości 111,25 zł miesięcznie

Analizując ten modelowy przypadek można stwierdzić, że postulowane podatki są niższe od tych, które wynikają z obowiązującego systemu podatkowego. Procentowo względnie największe różnice między oczekiwaniami a rzeczywistością dotyczą osób najmniej zarabiających. Z porównania postulowanych i faktycznych podatków osób zarabiających od 500 zł do 2000 zł brutto wynika, że – w odczuciu respondentów – obecnie płacą one blisko trzykrotnie większe podatki niż powinny. Te dysproporcje w przypadku ankietowanych lepiej zarabiających są już mniejsze, choć należy podkreślić, że i oni – zdaniem badanych – płacą zbyt wysokie podatki.

Trzeba dodać, że zdecydowana większość ankietowanych (81%) uważa, iż osoby zarabiające 500 zł brutto w ogóle nie powinny płacić podatku, a niemała część respondentów (31%) jest zdania, że z tego podatku powinni być zwolnieni ci, których zarobki wynoszą 2000 zł brutto (czyli mniej więcej tyle, ile wynosi obecnie płaca minimalna – 2100 zł). Warto zaznaczyć, że wraz ze wzrostem wynagrodzenia udział w nim postulowanego podatku wzrasta.

Do popularnych ulg, które znacząco zmniejszają kwotę podatku do zapłacenia, należy ulga prorodzinna. Zakładając korzystanie z ulgi na jedno dziecko (zmniejszającej podatek o 92,67 zł miesięcznie) można zauważyć, że faktyczne podatki nadal są wyższe od postulowanych w przypadku zarabiających co najmniej 2000 zł brutto. Natomiast przy założeniu korzystania z ulgi prorodzinnej na dwoje dzieci faktyczne podatki są wyższe od postulowanych w przypadku zarabiających co najmniej 5000 zł brutto.

Z bardziej szczegółowych analiz wynika, że badani popierający wprowadzenie daniny solidarnościowej opowiadają się generalnie za wyższym opodatkowaniem osób o miesięcznych zarobkach wynoszących co najmniej 5000 zł brutto niż ci, którzy nie popierają takiego rozwiązania. Należy jednak zaznaczyć, że kwoty podatków postulowane przez zwolenników wprowadzenia daniny solidarnościowej są, średnio rzecz biorąc, niższe od tych, które wynikają z obowiązującego systemu podatkowego.

TABELA 3

Zarobki miesięczne brutto	Średnie miesięczne podatki według propozycji ankietowanych popierających wprowadzenie daniny solidarnościowej (z uwzględnieniem odpowiedzi „w ogóle nie powinni płacić podatku”)	Średnie miesięczne podatki według propozycji ankietowanych niepopierających wprowadzenia daniny solidarnościowej
500 zł	3,58 zł	5,26 zł
2 000 zł	94,63 zł	97,90 zł
5 000 zł	552,59 zł	463,51 zł
10 000 zł	1427,51 zł	1164,18 zł
25 000 zł	4108,81 zł	3494,41 zł

Z porównania wielkości podatków dochodowych wynikających z obowiązującego systemu z postulowanymi wynika, że Polacy generalnie chcieliby płacić niższe podatki. Największe dysproporcje między faktycznymi a postulowanymi podatkami dotyczą osób o najniższych dochodach. W odczuciu znacznej grupy badanych osoby mało zarabiające nie powinny płacić podatków. Wprawdzie generalnie respondenci opowiadają się za niższymi podatkami dochodowymi, jednak ponad połowa popiera wprowadzenie dodatkowego opodatkowania, tzw. daniny solidarnościowej, dla najlepiej zarabiających.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka